

RAADSVOORSTEL Bergen

Raadsvergadering : 24 september 2020
Voorstelnummer :
Portefeuillehouder(s) : Klaas Valkering
Commissie dd. : 10 september 2020
Team : Beleid en Vastgoed
Opsteller(s) : Otto van den Berg
Aantal Bijlagen: : Globaal Plan van aanpak RES 1.0

Onderwerp : Wensen en bedenkingen bij concept Regionale Energie Strategie (RES) Noord-Holland Noord

Voorgesteld besluit : Als wijziging en aanvulling op de concept RES NHN het zoekgebied wind langs de Hond's Bossche Zeewering over te nemen in het zoekgebied wind/zon langs het Noord Hollandskanaal en de gebieden rond de kernen aan te wijzen als zoekgebied voor zon en dit als wensen en bedenking in te dienen.

Geheimhouding

Ja
 Nee

INLEIDING

In juni 2019 is het nationaal Klimaatakkoord afgesloten. Dit is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015), met als doelstelling te komen tot 49% CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Het einddoel is een 95% CO2 reductie in 2050.

Een van de bouwstenen om tot deze doelstelling te komen is de Regionale Energie Strategie (RES). De RES betreft het opstellen van een plan voor realisatie van duurzame energie (wind- en zonne-energie in het bijzonder) in het buitengebied tot 2030. Landelijk dient er in 2030 minimaal 35 TWh per jaar te worden geproduceerd.

De RES wordt per regio uitgewerkt. Wij behoren met 17 andere gemeenten tot de regio Noord Holland Noord (NHN). De gemeente is de regisseur bij het opstellen van de lokale versie van de RES. In principe is de RES de optelsom van alle lokale versies van de RES.

In oktober 2019 heeft de gemeenteraad besloten het college van B&W opdracht te geven tot het opstellen van de regionale energiestrategie Noord-Holland Noord zoals beschreven in het raadsvoorstel en volgens afspraken in het nationale Klimaatakkoord. De concept-RES NHN is opgesteld volgens de kaders in de Startnotitie RES, waar de raad in oktober 2019 mee heeft ingestemd.

Eind januari heeft de lokale participatie plaatsgevonden in de Lokale Scenario Ateliers. In Bergen was dit in De Blinkerd in Schoorl. Hiervoor zijn lokale en regionale belangenorganisaties + geïnteresseerden uitgenodigd. De uitkomsten van de Lokale Scenario Atelier zijn gebruikt om voor onze regio de concept RES NHN op te stellen.

De concept RES regio Alkmaar (wat een samenvoeging betreft van alle zelfstandige, lokale bijdragen uit de regio Alkmaar) is een uitvloeisel van:

- Technische analyse, waaronder een analyse van de natuurwaarden en – gebieden,
- Lokale en regionale participatie,
- Een toetsing van bestuurlijke haalbaarheid.

24 April is de concept RES NHN openbaar gemaakt, wat onder de aandacht is gebracht van raadsleden en deelnemers aan de ateliers. In de concept RES is een kaart voor de deelregio Alkmaar terug te vinden met daarin zoekgebieden voor wind- en zonne-energie. U kunt hier kennis van nemen via: www.energieregionhn.nl (Overzichtskaart NHN op pagina 9 en de kaarten op pagina 130 en 131 voor Regio Alkmaar waaronder Bergen).

Het college Bergen heeft op 30 juni de concept-RES vastgesteld en vrij gegeven voor 'wensen en bedenkingen'.

KEUZERUIMTE

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

- Akkoord van Parijs en
- de Klimaatwet en het Klimaatakkoord .

Dit voorstel heeft betrekking op het volgende politieke dossier:

- Formatieakkoord Nieuw Vertrouwen 2019-2022,

Eerder heeft de volgende besluitvorming plaatsgevonden:

- Opdracht tot het opstellen van de Regionale EnergieStrategie Noord Holland Noord; raadsbesluit oktober 2019,

- Startnotitie Regionale EnergieStrategie Noord Holland Noord; raadsinstemming oktober 2019,
- Raadsbrief participatie RES; collegebesluit januari 2020,
- Kennisnemen van de concept RES (Nieuwsbrief voor de raad); collegebesluit april 2020,
- Vaststelling concept RES NHN en vrijgeven voor wensen en bedenkingen door de raad; collegebesluit 30 juni.

TOELICHTING OP HET ADVIES

Aanbod Regio Alkmaar in de concept-RES NHN

Het aanbod van Noord-Holland Noord is 4,2 TWh. Voor Regio Alkmaar houdt dit een aanbod in van 0,5 TWh (zie Hoofdstuk 5.1, concept RES NHN).

Het college vindt dat de regio Alkmaar hiermee een realistisch bod doet, dat ook recht doet aan de uitkomsten uit de ateliers. Tevens houdt de regio daarmee in het bod vast aan haar uitgangspunt om voor de opwekking van energie te doen wat mogelijk is. Het houdt in elk geval het richtsnoer van eigen opwekking aan (streven naar duurzame productie van eigen elektriciteitsverbruik in 2030 à 0,58 TWh).

Toetsing bestuurlijke haalbaarheid

Begin april heeft Regio Alkmaar het bod bestuurlijk gecheckt en hebben de colleges extra ruimte gezocht voor opwekking van zon- en windenergie, na een toets op de afspraken uit de coalitieprogramma's.

Enkele uitkomsten hieruit zijn:

- daar waar molens reëel mogelijk zijn, zijn deze ingepast. Dit geldt voor Alkmaar (1 op bedrijventerrein Boekelermeer), Heiloo (idem 1 op Boekelermeer), Bergen (1 op De Boekel), Bergen (onderzoek naar 4 molens langs de N9 en naar molens langs de Hondsbosche zeekering) en Uitgeest (onderzoeksgebied langs de A9 met inachtneming 475 m afstand tot woningen).
- Langedijk en Heerhugowaard hebben gezocht naar uitbreiding van zoekgebieden voor zowel wind als zon. Dit resulteerde o.a. in toevoegen van zoekgebied Alton en uitbreiding van het zoekgebied op/nabij bedrijventerrein Breekland.

Deze zoekgebieden komen niet volledig vol te staan met windmolens of vol te liggen met zonneweides. Het zijn zoekgebieden. Op basis van landelijke ervaringen wordt er van uitgegaan dat een bepaald percentage van het zoekgebied wordt gevuld.

Aanbod gemeente Bergen

Het lokaal scenario atelier in Bergen was heel verhelderend: geen windmolens in de duinen, wel windmolens langs de natuurlijke lijnen van het landschap, zoals een vaart of een weg. Bergen maakt in zijn concept RES – mede ingegeven door de bosbranden en aardbevingen – een duidelijke keuze voor duurzame energie, met onder andere zoekgebieden voor windmolens langs het Noord Hollands kanaal en de Hondsbosche zeekering.

Deze zoekgebieden komen niet volledig vol te staan met windmolens of vol te liggen met zonneweides. Het zijn zoekgebieden. Op basis van landelijke ervaringen wordt er van uitgegaan dat een bepaald percentage van het zoekgebied wordt gevuld.

Voor de gemeente Bergen komt het aanbod uit op 0,102 TWh. Dit is 44% van het totaal bod van de BUCH-gemeenten en 20 % van het bod van de regio Alkmaar.

OVERWEGINGEN VAN HET COLLEGE

Het college suggereert de raad om gezien het standpunt van de provincie en gehoord de inbreng van de inwoners het zoekgebied wind langs de Hondsbosche Zeekering over te nemen in het zoekgebied wind/zon langs het Noord Hollandskanaal en de gebieden rond de

kernen aan te wijzen als zoekgebied voor zon. Het college doet dit in het besef dat de raad met de 'wensen en bedenkingen' haar inhoudelijke inbreng levert op de concept RES NHN.

De 'wensen en bedenkingen' van de raad laat het college via de reactienota, die in het najaar wordt opgesteld, meenemen naar de volgende fase RES 1.0.

De concept-RES is voor reactie ook toegestuurd aan de deelnemers aan de bijeenkomsten. Een aantal partijen heeft alternatieve plannen of visies ingediend (bewonersorganisatie Kor Buitendijk, Natuur & Milieufederatie, LTO en Staatsbosbeheer). De reacties, alternatieve plannen en visies worden integraal afgewogen in de reactienota.

Eveneens geven de provincie en Liander hun richtlijnen en adviezen mee. Ook deze zullen worden meegenomen naar de volgende fase RES 1.0.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

In alle 18 gemeenten van de regio Noord Holland Noord, dus ook in de BUCH-gemeenten, hebben de gemeenteraden opdracht gegeven tot het opstellen van de regionale energiestrategie Noord-Holland Noord en hebben zij ingestemd met de Startnotitie RES. Hiermee verloopt het proces in de BUCH-gemeenten op identieke en synchrone wijze.

De concept RES kent een lokale invulling, participatie en vaststelling, maar kent op niveau van regio Alkmaar een duidelijke afstemming en – indien mogelijk – samenwerking. Dit betreft zowel de voorbereiding, de participatie en de ambtelijke en bestuurlijke afstemming.

Het Regionale programmabureau RES NHN vervult een faciliterende rol naar de gemeenten toe en draagt zorg voor de afstemming op het niveau boven de regio Alkmaar tussen stakeholders, besturen en gemeentesecretarissen.

De behandeling van de 'wensen en bedenkingen' van de raad vindt in alle 18 gemeenten van Noord Holland Noord plaats.

RISICO'S

Binnen het programma RES NHN kunnen risico's ervoor zorgen dat de vastgestelde scope niet binnen de geplande tijd en budget blijft. Om dit te voorkomen wordt vanuit dit programma strak gestuurd op het identificeren en beheersen van de risico's. Tegelijkertijd is het van belang om aan de kwantitatieve en kwalitatieve voorwaarden te voldoen (onder andere een zorgvuldige participatie conform het M.E.R.-proces). Zodoende wordt voorkomen dat na de beoordeling van de concept-RES door het Nationaal Programma RES negatief uitpakt en de regio/gemeenten een nieuwe invulling zouden moeten maken.

In samenspraak met het consortium wordt door de werkgroep RES regio Alkmaar hiervoor een plan van aanpak opgesteld. Dit gebeurt in samenspraak met collega's met verschillende specialismen. Een globale versie van het plan van aanpak is als bijlage toegevoegd. Naar verwachting wordt een uitgewerkt plan van aanpak na de zomer voorgelegd.

FINANCIËN

Budget voor de uitvoeringskosten van het RES-proces, zoals het inhuren van (advies)bureaus, is tot en met de RES 1.0. geborgd vanuit het programmabureau Noord Holland Noord. Kosten voor het huren van zalen en regelen van catering voor participatie wordt gedekt uit het budget Energietransitie.

Hoe de extra uitvoeringskosten voor gemeenten er na 2021 uitzien is nog onzeker. Denk daarbij aan bijvoorbeeld de uitvoering van de RES-projecten. Hiervoor wordt een artikel 2-

onderzoek gedaan, dat voor 2021 gereed moet zijn (hierin worden ook kosten voor andere opgaven meegenomen, zoals de Transitie Visie Warmte en het opstellen van Wijk UitvoeringsPlannen).

COMMUNICATIE, PARTICIPATIE EN SAMENSPEL

Participatieproces tot aan de concept-RES.

Een belangrijk kader uit de Startnotitie is 'zorgen voor maatschappelijk draagvlak door zorgvuldige participatie bij de totstandkoming van de RES'. Het uitvoerige participatieproces van de RES-regio NHN is uniek voor Nederland. Om te komen tot de concept-RES zijn er 47 regionale en lokale bijeenkomsten georganiseerd in Noord-Holland Noord. In totaal hebben circa 1500 mensen deelgenomen en meegedacht. Iedereen kon meepraten: inwoners, energiecoöperaties, netwerkbeheerders, agrariërs, ondernemers, natuur- en milieu-organisaties en maatschappelijke organisaties. Een groot aantal deelnemers was als vertegenwoordiger aanwezig namens een grotere achterban. Het bereik van de ateliers is daarmee nog vele malen groter dan alleen de aanwezigen. Tijdens alle regionale en lokale bijeenkomsten is zonder uitzondering kritisch en constructief samengewerkt en is opgehaald waar wel en geen draagvlak voor is. (Zie voor de samenvatting van de lokale ateliers van de regio Alkmaar en afzonderlijke gemeenten, paragraaf 5.5 en 5.6 van de concept RES NHN).

In Bergen heeft het Lokaal Scenario Atelier plaatsgevonden in De Blinkerd. Het totaal aantal bezoekers lag rond de 60 personen.

Gelegenheid voor reacties door deelnemers aan de bijeenkomsten

De concept-RES is voor reactie toegestuurd aan de deelnemers aan de bijeenkomsten. Een aantal partijen heeft alternatieve plannen of visies ingediend (bewoners, Natuur & Milieufederatie, LTO en Staatsbosbeheer). De reacties, alternatieve plannen en visies worden integraal afgewogen in de reactienota, die in het najaar wordt opgesteld. Hierin worden ook de wensen en bedenkingen van de raad meegenomen. Het dient als input voor de RES 1.0.

Gelegenheid voor reactie van gemeenteraden

Beeldvorming: De raad is zo goed als mogelijk in positie gebracht bij de totstandkoming van de concept-RES. Veel Raadsleden, Statenleden en leden van het Algemeen Bestuur van het waterschap zijn aanwezig geweest bij de regionale en lokale bijeenkomsten. Hierdoor konden zij een mening vormen over het proces en de inhoud. Daarnaast zijn er in alle deelregio's meerdere regionale raadsinformatieavonden georganiseerd om het proces en de tussenresultaten te bespreken. 3 September, vooraf aan de wensen en bedenkingen in de raad, vindt een raadsinformatiebijeenkomst plaats in Bergen.

Meningsvorming: In de fase waar wij nu zijn aanbeland heeft de raad op 10 september de gelegenheid om bij de concept RES NHN wensen en bedenkingen mee te geven voor de uitwerking tot de RES 1.0. In de raadsvergadering van 24 september stelt de raad haar wensen en bedenkingen vast. Met een collegebesluit worden deze meegegeven aan het programmabureau ten bate van de op te stellen reactienota.

Besluitvorming: In de vervolgstappen legt uw raad de kaders vast. Dit doet de raad door in juni 2021 de RES 1.0 vast te stellen en dit vervolgens in het omgevingsbeleid van de gemeente op te laten nemen.

Vervolgproces naar RES 1.0

Bij het collegebesluit over de concept RES NHN op 30 juni is een globaal plan van aanpak voor het (participatie) proces tot en met de definitieve RES (RES 1.0) opgenomen. In de aankomende maanden zal dit nader worden uitgewerkt. Dit gebeurt op regionaal niveau in

samenspraak met de grotere stakeholders en gemeentelijke ambtenaren van verschillende disciplines. Naar verwachting zal na de zomer een definitief exemplaar verschijnen.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Opstellen van de kaarten in de concept-RES; stap 1

Eerst is voor elk van de 3 deelregio's een "foto energie & ruimte" opgesteld. Daarin zijn de huidige energieopwekking, energievraag en ruimtelijke beperkingen voor zon en windenergie (landschap, natuur, veiligheid en geluid) geïnventariseerd .

Ateliers aan de hand van drie scenario's; stap 2 en 3

Met de foto van de regio als ondergrond zijn vervolgens tijdens regionale bijeenkomsten drie scenario's per deelregio ontwikkeld. Deze scenario's hadden als doel om aan de hand van uitersten te verkennen welke invulling van de duurzame energieopwekking past binnen de deelregio. De scenario's functioneerden zo als kapstok om met stakeholders en belanghebbenden het gesprek te voeren over onder welke condities de opwekking van duurzame energie in de betreffende gemeente passend is. Deze gesprekken zijn in de vorm van lokale ateliers in heel Noord-Holland Noord gevoerd en resulteerden in het bod dat nu voorligt. De onderdelen uit de scenario's die in de bijeenkomsten 'meer positief dan negatief' beoordeeld zijn, zijn opgenomen op de kaart met globale zoekgebieden (zie concept RES NHN, overzichtskaart NHN op pagina 9 en de kaarten op pagina 130 en 131 voor Regio Alkmaar).

Nieuwe planning besluitvorming in verband met Corona-maatregelen

De Corona-maatregelen hebben geen invloed gehad op het participatieproces en daarmee op de inhoud van de concept-RES. Maar de maatregelen hebben wel invloed op de besluitvorming. Daarom heeft de Stuurgroep NHN van 15 april de volgende wijziging van de planning vastgesteld:

- Publiceren concept-RES: 24 april,
- Besluit colleges, GS, DB: uiterlijk 30 juni; Consultatie onder deelnemers: 24 april tot eind september,
- Wensen & bedenkingen raden, staten en AB: september / oktober 2020; voor Bergen staat de raadscommissie 'wensen en bedenkingen' gepland voor 10 september en aansluitende raadsvergadering voor 24 september,
- 1 oktober 2020 concept-RES indienen bij NP RES. In de aanbiedingsbrief wordt aangegeven dat de wensen en bedenkingen en reactie onder deelnemers worden verwerkt in de RES 1.0,
- Reactienota vaststellen door colleges: november/december 2020; in Bergen zal al direct in aansluiting op de raadsvergadering over de moties 'wensen en bedenkingen' een collegebesluit worden genomen,
- Vaststellen RES 1.0 door raden, staten en AB: uiterlijk 1 juli 2021.

De planning van het Nationaal Programma RES is:

- De planning voor het aanleveren van de bestuurlijk vastgestelde concept-RES is verruimd van 1 juni naar 1 oktober 2020,
- Op 1 oktober start PBL de RES-analyse (kwantitatief én kwalitatief) zoals die eerder beoogd was op 1 juni. De PBL-analyse komt op uiterlijk 1 februari 2021 beschikbaar, samen met het advies van het nationaal programma RES (appreciatie),
- Het toepassen van de verdeelssleutel Route 35 - indien nodig - verschuift naar 1 februari 2021. Oftewel, indien het totaal-bod lager uitvalt dan 35 TWh, dan wordt het tekort herverdeeld over de regio's conform de verdeelssleutel Route 35,
- De planning voor het opleveren van de RES 1.0 wordt verruimd van 1 maart 2021 naar 1 juli 2021.

Beoordeling door Nationaal Programma RES

Het NP RES maakt samen met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) een doorrekening van het aanbod van de regio. Ook geeft het NP RES advies voor de verdere uitwerking naar de RES 1.0. Het beoordelingskader hiervoor bestaat uit vier onderdelen:

- Kwantiteit (het bod van de regio, als bijdrage aan de landelijke opgave van 35 TWh),
- Ruimtelijke inpassing,
- Maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak,
- Systeem efficiëntie.

Het advies (1 februari 2021) is input voor de uitwerking naar RES 1.0.

Van de concept-RES naar de RES 1.0

In de vervolgstappen wordt de concept-RES verder geconcretiseerd, leidend tot de RES 1.0. De wensen en bedenkingen van de raad, de reacties van deelnemers aan het participatieproces en de reacties van andere belangstellenden, worden integraal afgewogen en verwerkt in een reactienota. Deze wordt in november/december voor vaststelling wordt aangeboden aan de colleges, Gedeputeerde Staten en het Dagelijks Bestuur van het waterschap.

Na de zomer zetten we de eerste stappen om de zoekgebieden voor zonneweides, grote zonnedaken en/of windmolens nader te onderzoeken en/of te concretiseren. Hierbij betrekken we opnieuw onze inwoners, ondernemers, de raad en andere belanghebbenden. Een globaal plan van aanpak is toegevoegd aan het collegebesluit 'Vaststelling Concept RES NHN' van 30 juni jl.

De reactienota en de concretisering van de zoekgebieden verwerken we in de RES 1.0. Deze bieden we ter vaststelling aan, aan alle raden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het waterschap. Vervolgens wordt deze uiterlijk 1 juli 2021 aangeboden aan het Nationaal Programma RES.

Iedere 2 jaar wordt de RES gemonitord en geactualiseerd. De uitkomsten van de RES worden opgenomen in de omgevingsplannen en krijgen zodoende de juridische basis voor vergunningsverlening (zie concept RES NHN, hoofdstuk 7).

Momenten van besluitvorming

De concept-RES is geen statisch eindresultaat, maar een eerste stap in een langjarig regionaal proces. De RES komt vanaf dit moment op meerdere momenten op de bestuurlijke agenda's voor vaststelling:

- Reactienota - *vaststelling door colleges B&W, Gedeputeerde Staten en Dagelijks Bestuur Waterschap (november / december 2020)*
- RES 1.0 - *vaststelling door raden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap (uiterlijk juli 2021)*
- Vastleggen RES in omgevingsbeleid gemeenten, Provincie en Waterschap - *vaststelling door raden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap (2021)*
- RES 2.0 en verder - *vaststelling door raden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap (elke 2 jaar RES monitoren, actualiseren, vaststellen en borgen in omgevingsbeleid)*

De concept-RES vraagt om lokale besluiten over een regionaal document. Als een individuele gemeente niet instemt met de concept-RES NHN, dan wordt dit aangegeven in de aanbiedingsbrief van de concept-RES bij het Nationaal Programma RES en volgt er allereerst binnen de (deel)regio een bestuurlijk gesprek.

BIJLAGEN

De concept RES is terug te vinden op de website van het programmabureau RES NHN. Zie: <https://energieregionhn.nl/conceptres>

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

- Raadsvoorstel: Opdracht tot het opstellen van de Regionale EnergieStrategie Noord Holland Noord,
- Startnotitie Regionale EnergieStrategie Noord Holland Noord,
- Collegebesluit: In te stemmen met de concept RES NHN en vrijgeven voor 'wensen en bedenkingen' door de raad.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

De heer Schroor
secretaris

De heer Rehwinkel
burgemeester